

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

SYMBIOS
SDÍLENÉ BYDLENÍ BRNO

Metodika inovačního řešení

projekt Symbios CZ.03.3.X/0.0/0.0/15_024/0006476

**Sdílené bydlení mladých dospělých osob opouštějících dětský domov a jiné
formy náhradní rodinné péče a studenty vysokých škol**

Bohuslav Binka
Eliška Kučerová
Markéta Mikuličáková
Alice Tichá

Brno 2020

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úvod

A. Předpoklady

V projektu Symbios věříme, že práce s lidmi založená na z vnějšku a silou dodávaných strukturách může načas změnit jejich chování a jednání, ale jakmile přestane vnější síla působit, vrátí se zase zpátky do původního stavu. Pokud tedy za klienty zvnějšku strukturujeme čas, hodnoty, způsoby řešení problémů, dočasně dosahujeme výsledků, ale dlouhodobě jejich kapacity a schopnosti nezvyšujeme. Ke skutečné změně je potřeba pocit jistoty a bezpečí. Bez pevné půdy pod nohama - kterou právě jistota a bezpečí vytváří - nemůžeme nikdy, i kdybychom byli sebeodvážnější, vykročit k důležitým a potřebným změnám.

V našem projektu jsme toto lano jistoty a bezpečí uchytili na dvou podstatných záchytných bodech. Prvním je dlouhodobě zajištěné bydlení. Jistota, že mám ve čtyřech až pěti letech jisté, kde a za jakých podmínek budu bydlet. První rok projektu potvrdil, jak je tato jistota bydlení základní a významná. Ale sama o sobě nestačí. Druhým důležitým zpevňujícím bodem jsou bezpečně¹ zažívané vztahy. Vztahy (k druhým i sobě) považujeme za základ našeho sebepjetí, orientace i běhu našich životů. Mentorky projektu nabízí vztah dlouhodobě podpůrný (přičemž odlišujeme pomoc a podporu²). Na rozdíl od vedoucí projektu neinformují o tom, že "nájem nebyl zaplacen včas a z toho vyplývá ...", ale nabízí podporu při orientaci toho, co se stalo, že nebyl zaplacen, co cítím, že nebyl zaplacen a jaké mám možnosti k řešení situace. Nehodnotí, nekladou (přímo či nepřímo) vinu, naopak jsou v situaci s klienty a nabízí podporu. Studenti nabízí autentický kamarádský nebo přátelský vztah. Jsou podporováni v tom, aby ve spolubydlení byli v první řadě tím, čím jsou. Nikoliv tedy další sociální pracovníci, nikoliv starší bratři či sestry, ale věkově blízkými mladými lidmi se svými prožívanými emocemi, se svými problémy i radostmi. Externí terapeuti/terapeutky pak nabízí možnost nahlédnout na své vztahové vzorce (vztah k sobě, vztah k druhým, vztah ke svému životu) v prostředí, které umožňuje zažít a prozkoumat je jinak. Vyznat se v nich. Zažívat alternativní scénáře. Všechny právě popsané vztahy přitom potřebují, než začnou působit podpůrně, čas. Klienti si musí vyzkoušet, že mentorky (a terapeuti/terapeutky) je nebudou soudit³ i v situacích, kdy hodnocení dlouhodobě zažívali.

¹ Bezpečně v žádném případě neznamená bez konfliktů, bez frustrace, bez dynamiky.

² Rozdíl mezi pomocí a podporou lze vyjádřit následovně - v pomoci, přebírám odpovědnost za klienta, řeším situaci částečně či úplně za něj. V podpoře zpevňuji klienta při jeho hledání řešení, při jeho rozhodnutích. Vnitřní dialog by takový rozdíl charakterizoval mottem: "Nechci a nebudu Ti pomáhat, ale jsem a budu tu s Tebou!"

³ Zde by mohlo dojít k nedorozumění. Nehodnocení a nesouzení neznamená, že v případě, kdy nejsou dodržena pravidla, nedochází k důsledkům. Jen nevyplývají z odsouzení a hodnocení, ale z dodržování pravidel, na kterých jsme se dohodli. Já upřímně nedokážu říct, zda pro někoho není lepší zažít absolutní svobodu bez omezování, zda to není to, co v tady a teď potřebuje a hledá. Jen to není slučitelné s pobytem v našem projektu. Je to volba, kterou respektuji a neumím rozhodnout, co je lepší. Mohu vyjádřit i svůj strach. Ale nechci přitom v roli experta říkat - tohle je pro Tebe dobré a teď neděleš, to co bys měl. Přijímat důsledky volby nemusí být hodnocení. A hodnocení (i vina) jsou téměř vždy a všude blokátory pozitivní změny.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ověřit si, že studenti jsou skutečně takoví, jaké je zažívají. Že ve vztahu s terapeutem lze prožít vztek, ke kterému se mohou překvapivě plodně vrátit, protože terapeutický vztah ho unese.

Jistota bydlení a vztahy, ve kterých se vyznám, a které chápu jako bezpečné tedy podle nás vytváří prostor ke změně. Obojí posiluje způsobem, že získávám odvahu otevřít ty části sebe sama, kterých se bojím, a které by jinak zůstaly mimo můj pohled a náhled.

Takto vnímáme předpoklady změny a nyní k jakým cílům změny míříme:

B. Cíle změny

1. **Náhled** (či jinak schopnost metapozice). Každý z nás má místa/témata/vztahy, která ho spolehlivě dostanou do stavu, kdy nejedná úplně sám za sebe a s jistotou toho, co je a co skutečně chce. Což je normální a přirozené. Zároveň je dobré umět (už v té situaci, nebo chvíli po ní) nahlédnout, co se to se mnou dělo, pochopit, co se se mnou dělo a vše vidět (i korigovat) z náhledu. Posilování schopnosti vidět, je pro nás důležité.
2. **Hranice**. V našem projektu a projektech tohoto typu mimořádně důležité téma. Chceme posilovat schopnost nahlédnout/vnímat své hranice a chránit si je. Vnímat a respektovat hranice druhých. Pochopit a zažít si o čem hranice a jejich překračování jsou. Proto je důležité, aby jednotliví pracovníci projektu znali své vlastní hranice a uměli si je zdravým a pro druhé (pokud možno) nezraňujícím způsobem ochránit. Téma hranic je důležité i pro studenty - je vhodné je od samého vstupu do projektu tematizovat a posilovat jejich kompetence v této oblasti.
3. **Přebírání odpovědnosti za svůj život**. Dalším důležitým ohniskem změny je schopnost převzít v konkrétních situacích za sebe, své jednání i svůj život odpovědnost. Podpora ze strany projektu je v drobnostech, věcech středního i dlouhého dosahu podmíněna přebíráním svého dílu odpovědnosti. Pokud si chci vytisknout životopis na pohovor, mohu využít tiskárnu projektu, ale pouze pokud si zajistím a donesu vlastní papíry. Pokud nepřijdu na domluvenou terapii (která je v rámci projektu nabízena zdarma), musím jí v plné výši uhradit. Pokud přijdu pozdě na seminář vím, že se jej nezúčastním. Pokud nezaplatím nájem a dluh do dvou měsíců neuhradím, v projektu nemohu dále být. Přebírání odpovědnosti může mít své fáze, ale od samého počátku je potřeba dodržet dohodnuté odpovědnosti. Za svůj život ručíme sami.
4. **Radost z úspěchů**. Je nesmírně důležité hledat a podtrhnout okamžiky, kdy se našim klientům něco podaří. Ochrání si své hranice. Něco nabídnou. Získají práci. V práci dostanou první ocenění svého zodpovědného přístupu. To všechno jsou důležité okamžiky, které (především mentorky) využívají. V každém projektu tohoto typu je důležité poznat a umožnit radost z pozitivních změn i úspěchů.
5. **Hledání/mapování vlastních zdrojů**. Každý máme své zdroje. Věci, ve kterých jsme si jistí. Vlastnosti, na které jsme hrdí. Hodnoty, které nás spolu-utvářejí. Hledání a mapování vlastních zdrojů patří k důležitým úkolům mentorek, terapeutů/terapeutek i vedoucí projektu.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Všechny uvedené změny pak vedou k posilování šance uspět v přechodu k úplné samostatnosti a v důležitém slova smyslu plné dospělosti.

C. Hodnoty

K našim základním hodnotám patří: **otevřenost** - všechno může být předmětem otázek a kritiky, a ten kdo se nebojí otevřenosti a nadhledu, se může posouvat, **vztahovost** - dobré vztahy nás potvrzují a tím léčí, **respekt** - respekt je základem každého opravdového vztahu a největším odborníkem na Tvůj život budeš vždycky na konec Ty, **podpora, nikoliv pomoc** - všechno co děláme směřuje k podpoře toho, co budeš dělat, až nebudeme k dispozici.

D. Motto

Podpora, tam kde je potřeba, samostatnost tam, kde je to možné.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

1. Popis problematiky

V České republice není dostatečně řešena problematika odchodu mladých dospělých z dětských domovů (DD) a jejich přechod do samostatného života. Výchozí pozice těchto lidí je ve srovnání s ostatními vrstevníky značně znevýhodněná - často jim chybí dostatečné sociální vazby a podpůrná síť kontaktů, nemají žádné finanční zabezpečení, často mají nízkou kvalifikaci a naivní představy o trhu práce, velkým nárazem bývá rozdíl mezi jasně strukturovaným životem v DD a samostatným životem. Tato skupina se tak stává ohrožená sociálním vyloučením, velké procento těchto lidí dokonce končí na ulici. V České republice dosud neexistuje efektivní nástroj, který by problematiku řešil a zabýval se jí na systémové úrovni.

2. Popis projektu

Projekt Symbios poskytuje sdílené bydlení mladým dospělým lidem, kteří opouští dětský domov či jinou formu náhradní rodinné péče společně se studenty vysokých škol.

Pilíře podpory projektu jsou v poskytnutí dlouhodobého stabilního bydlení, kde každý byt sdílí jeden student a jeden mladý dospělý. S podmínkou pravidelného placení nájmu má každý účastník projektu příslib obývat dům a být součástí projektu po dobu čtyř až pěti let. Dalším pilířem podpory je individuální práce s účastníkem projektu, k dispozici jsou mentorky, externí psychoterapeuti, nabízeny jsou také další seberozvojové a vzdělávací aktivity. Mentorky podporují mladé dospělé také při integraci na pracovní trh. Důležitou intervencí je především navazování vztahů, ke kterému dochází v rámci vzniklé komunity obou skupin mladých dospělých lidí a také mezi účastníky projektu a realizačním týmem.

Pro existenci projektu je rozhodující jeho umístění do velkých univerzitních měst. Je tak zajištěno nejen zapojení studentů do projektu a navázání partnerství s univerzitou, ale je zde také vyšší šance uplatnění cílové skupiny na trhu práce, navazování nových vztahů, rozvoj cílové skupiny v oblasti vlastních zájmů, vzdělávání a obzvláště prospěšná se jeví spolupráce se sítí dalších neziskových organizací dlouhodobě pracujících se stejnou cílovou skupinou.

Projekt je vhodné realizovat v jednom bytovém domě, kde může celá komunita pobývat společně. Ideální je, aby bytový dům měl svůj uzavřený vnitroblok, ten umožňuje vytvořit soukromý prostor, příjemný k neformálním setkáváním, posezení či kultivaci travnaté plochy (vytvoření zahrádky apod.). Jednotlivé byty by pak měli mít ideálně rozložení 2+1 s tím, že každý z bytů nabízí jeden samostatný pokoj pro mladého dospělého z dětského domova či pěstounské péče, jeden samostatný pokoj pro studenta vysoké školy, společné sociální zařízení a kuchyni. Osvědčily se též společné prostory pro byty - které mohou sloužit jako společenská místnost, či jako sklad kol apod. Bytový dům by také měl disponovat zázemím pro realizační tým, a to kanceláří, ideálně dvěma konzultačními místnostmi/terapeutovnyami a

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

větší společenskou místností (k dispozici účastníkům, pro realizace workshopů, společných setkání účastníků i setkávání s veřejností při veřejných akcích).

Spolubydlení je nejdůležitější a stěžejní aktivitou projektu, na kterou mohou díky dobrému zázemí navazovat další aktivity. Mladí lidé obývající dům nejsou nijak kontrolováni ani svazováni přísnými pravidly, hlavní snahou je vytvořit prostor svobodného spolubydlení, kde přirozeně vzniká komunita mladých lidí, kteří se mohou každodenně setkávat ke sdílení běžných životních situací. Komunita může naplno využívat možností domu k trávení volného času. Tím je vytvářen bezpečný prostor pro budování vztahů, prostor pro rozvoj cílové skupiny i studentů, přirozeně zde dochází k obohacování obou sociálních skupin a přenosu kompetencí v peer úrovni.

Úkolem realizačního týmu v projektu je poskytovat individuální podporu, sledovat potřeby projektu, cílové skupiny a studentů a dle toho projekt neustále nastavovat, případně řešit vznikající problémy, jak technického rázu (technické opravy bytů), tak vztahového charakteru, ale nijak zásadně nezasahuje do vznikající komunity a dynamiky jejího vývoje.

Realizační tým se skládá z vedoucí projektu (úvazek 1,0) přítomné na domě každý den, dvou mentorek (každá úvazek 0,5), které jsou na budově v přesně stanovené dny a časy a odborného garanta projektu, kteří jsou k dispozici pro všechny účastníky projektu. Mimo hlavní realizační tým jsou na projekt navazování externí psychoterapeuti, lektori rozvojových a vzdělávacích aktivit, supervizoři.

Finanční náklady projektu tvoří především mzdové náklady pro výše uvedený realizační tým, finance na pokrytí vzdělávacích aktivit, nájemné společných prostor a kanceláří a běžné provozní náklady na služby (internet, telefon, vedení účetnictví, apod.), propagační materiály a PR aktivity, apod.

Důležitá partnersví pro projekt jdou především spolupráce s místním městským úřadem, který v našem případě poskytuje budovu pro projekt, dále s univerzitou, díkyž takovému spojení lze na projekt lépe napojit studenty. Je vhodné, aby projekt dále spolupracoval s dalšími místními neziskovými organizacemi dlouhodobě pracujícími se stejnou cílovou skupinou, využíval jejich fungujících služeb, spolupracoval s úřady apod. Cílem projektu není vytvořit izolované prostředí, kde se cílové skupině dostane veškerá péče, ale spíše mít navázané kontakty, zdroje a partnerství napříč sociální sférou, na něž mohou být mladí dospělí v případě specifických potřeb odkazováni.

Vize a cíl projektu je pomocí takto koncipovaného řešení vytvořit cílové skupině podporu pro samostatný start do života, vést cílovou skupinu k samostatnosti a snaze převzít zodpovědnost za vlastní život. Projekt tak přirozeně podporuje cíle udržitelného rozvoje a zapojuje se v řešení cílů SDG1 Konec chudoby, SDG 4 Kvalitní vzdělání, SDG 5 Rovnost mužů a žen, SDG 10 Méně nerovností.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

3. Přípravné fáze projektu

3.1 Sestavení realizačního týmu

Užší tým projektu se skládá z **garanta, vedoucí projektu a dvou mentorek**. Tým se (z důvodů parametrů získaného projektu) začal skládat přibližně půl roku před ostrým startem.

Na **pozici mentorek** bylo vypsáno výběrové řízení, které mělo tři kola. V prvním kole bylo na základě zaslaných CV a motivačních dopisů z celkem 23 uchazečů a uchazeček pozváno 8 do druhého kola, které sestávalo z přibližně hodinového polo-strukturovaného pohovoru. Pohovor měl čtyři části. V první byl probrán životopis s uvědoměním toho, co mě na minulých zaměstnáních těšilo (proč jsem se do nich těšil/těšila), co bylo za pozitivní a negativní vlastnost na nejbližším spolupracovníkovi, co by tento nejbližší spolupracovník řekl (čtyři přídavná jména) o samotném uchazeči. Ve druhém byly zjišťovány schopnosti a kompetence (sebenáhled, schopnost uvažovat o svých pozitivních vlastnostech, jejich stínech, o slabých místech), znalost cílové skupiny a jejích charakteristik, emoční odolnost, schopnost popsat čtyřmi přídavnými jmény dosavadní pocit z pohovoru, znalost a schopnost odlišení sociální, mentorské a psychoterapeutické práce. Ve třetí části pak byla simulována určitá životní situace (značná výhra peněz) a fantazijní představa vlastního života dva roky od této výhry založená na poměrně detailním popisu konkrétního pracovního dne. Ve čtvrté fázi pak bylo projednáno technické parametry pozice, možnosti nástupu a uchazeč/uchazečka zároveň dostali možnost doptat se na cokoli, co je ohledně pozice a všeho s ní spojeného. Třetí kolo, do kterého se dostali 4 uchazeči/uchazečky bylo spojené se získáváním referencí z předešlých zaměstnání - a to na základě přibližně 30 minutových telefonických rozhovorů. Vybrány pak byli 2 mentorky, které v projektu působí do dnešního dne.

Důležité osobnostní rysy pro tuto pozici: otevřenost, emoční inteligence, schopnost metapozice a sebenáhledu i v emočně vypjatých situacích, schopnost číst vlastní prožívané emoce, vnitřní pevnost, schopnost držet hranice, přemýšlivost, kritické myšlení. Důležité odborné znalosti a kompetence. Schopnost odlišit různé typy práce s cílovou skupinou - terapeutická, mentorská, sociálně pracovní, znalost cílové skupiny, náhled na terapeutickou práci (ideálně gestalt nebo příbuzný přístup).

Podobně strukturované výběrové řízení proběhlo i v případě **vedoucí projektu**. Zde byla vedoucí vybrána z 19 uchazečů/uchazeček. Důležité osobní vlastnosti: otevřenost, strukturovanost, pečlivost, samostatnost, vysoký pracovní výkon. Kompetence: manažerské myšlení, schopnost promýšlet technické aspekty projektu, schopnost dobře komunikovat s různými aktéry projektu. Vybrána byla uchazečka, které ovšem ve zkušební době projevila (kromě vysokého nasazení a dobrých znalostí sociální práce i cílové skupiny) velmi problematickou strukturovanost a tak na její místo nastoupila (po třech měsících) první náhradnice, která v projektu působí dodnes.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Širší jádro týmu tvoří ještě **supervizor** (který byl vybrán na základě dvou velmi pozitivních doporučení) a **dvě terapeutky**, které také prošly výběrovým řízením.

3.2 Zajištění budovy pro chod projektu a spolubydlení

Zde je důležité zdůraznit pozitivní roli, kterou hrálo postavení garanta projektu (v té době vedoucího jedné z kateder na Fakultě sociálních studií Masarykovy university) a zejména pak podpora fakulty i univerzity. Díky těmto dvěma okolnostem bylo vyjednávání s městskou částí Brno - střed i Magistrátem města Brna poměrně snadné. Svoji roli sehrála i cílová skupina, která je pro politiky obecně pozitivní. Nicméně je potřeba počítat s tím, že výběr, výstavba nebo rekonstrukce a předání budovy pro projekt vyžaduje minimálně 3 roky poměrně intenzivní práce jak ze strany města (městské části), tak ze strany iniciátora projektu. K prvnímu kontaktu s městem došlo v červnu 2015 a samotný projekt začal v červenci 2019, tzn. 4 roky poté. A podle našeho názoru nejde toto časové schéma příliš urychlit. Je potřeba počítat s minimálně 3 roky přípravy i pokud vše půjde velmi rychle a s politickou podporou. A znovu zdůrazňujeme, že zásadní je podpora univerzity.

3.3 Navazování partnerství

Jak vyplývá již z předchozích částí, je naprosto klíčová podpora ze strany spolupracující (nebo celý projekt zaštiťující) univerzity. Dalším klíčovým partnerem je město či městská část, kde je potřeba získat politickou (i úřední) podporu. A to ideálně napříč koalicí x opozicí v případě výměny ve volbách. V našem případě bylo důležité navázat spolupráci s progresivními dětskými domovy (Dětský domov Dagmar v Brně), s organizacemi spolupracujícími s cílovou skupinou (Janus, Mimo domov, ad.) a také s organizacemi poskytujícími služby, které jsou v projektu důležité (Tripitaka).

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

4. Provozní a personální zajištění projektu

4.1 Realizační tým a rozdělení kompetencí:

Realizační tým se skládá ze čtyř osob.

Odborný garant projektu (DPP nebo úvazek cca 0,2) - zajišťuje garanci kvalitního plnění projektových cílů (nikoli však jejich plnění), dohlíží nad celým průběhem projektu, podílí se na rozšiřování sítě partnerských organizací, prezentuje projekt na veřejnosti, podílí se na fundraisingových aktivitách.

Vedoucí projektu (úvazek 1,0) - odpovídá za realizaci věcné stránky projektu, koordinuje jednotlivé projektové aktivity, komunikuje s partnery a dalšími lidmi zapojených do projektu, rozšiřuje partnerské sítě. Staré se o finanční zajištění projektu a provádí fundraisingové aktivity, spolupracuje s účetním na vytváření účetních a mzdových podkladů, stará se o personální záležitosti, zajišťuje chod domu po technické stránce, komunikuje s cílovou skupinou a se studenty, vytváří marketingovou strategii projektu.

Mentorky (2 mentorky, každá úvazek 0,5) - mentorky mají na starosti přímou práci s účastníky projektu, každá z mentorek se stará o čtyři mladé dospělé a křížově o čtyři studenty (jedna mentorka tak nepracuje s oběma spolubydlíci z jednoho bytu), poskytují individuální mentoring dle individuálních témat klientů.

4.2 Porady týmu a širší porady

Realizační tým se setkává jednou týdně k řešení provozních a projektových záležitostí a velkou část porad se řeší také klientské záležitosti. V prvním roce fungování byla tato setkání velmi obsáhlá, neboť šlo o témata týkající se celého vývoje projektu, vytváření nových postupů, pravidel, apod.

V případě nutnosti jsou svolávány širší porady propojující osoby z organizací, se kterými projekt spolupracuje, s projektovými partnery či zástupci města. V prvním roce fungování probíhala také tzv. odborná kolegia, kde se vývoj projektu diskutoval s důležitými partnery, spolupracujícími organizacemi i odborníky z akademických řad.

4.3 Supervize

Jednou měsíčně se setkává celý realizační tým na supervizi pod vedením externího supervizora. Tématy supervize jsou týmová témata - rozdělení rolí a kompetencí, důraz je kladen na transparentnost a správné vnímání rolí také ze strany účastníků projektu, své místo mají také klientská témata a záležitosti.

Jednou za měsíc probíhá také setkání především mentorek s dvěma metodickými supervizory. Jedná se o osoby dlouhodobě pracující s cílovou skupinou a zároveň

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

akademické pracovníky, pod jejichž vedení postupně vzniká metodika práce s cílovou skupinou.

5. Aktivity a intervence projektu (práce s klientem)

5.1 Výběr účastníků projektu

5.1.1 Výběr mladých dospělých z DD nebo pěstounské péče na začátku projektu

S vytipováním mladých dospělých do projektu pomáhají námi oslovené organizace a dětské domovy. Dalším způsobem oslovování mladých dospělých jsou výjezdy do DD a prezentace projektu Symbios přímo v DD.

Do projektu jsou přijímáni všichni zájemci z řad mladých dospělých, kteří prošli ústavní výchovou nebo pěstounskou péčí ve věku 18 - 28 let, do doby než je naplněna kapacita projektu. Do projektu nejsou přijímáni mladí dospělí, kteří za sebou mají trestnou činnost a závislost na návykových látkách, a také jedinci, kteří jsou schopni po opuštění ústavní péče samostatného života a projekt pro ně tedy nedává smysl. Jiná kritéria pro výběr této skupiny nejsou.

S každým zájemcem o spolubydlení je veden individuální pohovor, který má seznámit mladé dospělé s pravidly bydlení a technickými záležitostmi (jako ceny, vybavení, rozloha bytů apod). U setkání jsou přítomni členové realizačního týmu (garant projektu, vedoucí projektu, případně mentorky) a případný doprovod mladého dospělého (např. klíčový sociální pracovník).

Následně (ideálně po výběru konečného počtu mladých dospělých) je realizováno hromadné setkání se všemi mladými dospělými, kteří mají o tento typ bydlení zájem. Cílem tohoto setkání je seznámit účastníky navzájem mezi sebou, a také s realizačním týmem projektu (je možné využít např. neinvazivní seznamovací aktivity a arteterapeutickou techniku mapující představy nového bydlení). Je vhodné, aby součástí setkání byla i prohlídka domu, kde se nacházejí jednotlivé byty. Během celého dne probíhají první individuální setkání mladých dospělých s mentorkami (každý má již přidělenou klíčovou mentorku, která jej má na starosti po dobu účasti v projektu), které s nimi mapují současnou situaci, dobu, kdy se budou schopni nastěhovat, a co budou všechno potřebovat, aby byl přesun do nového bydlení co nejsnazší.

Mentorky jsou před nastěhováním s mladými dospělými průběžně v kontaktu, a to osobně, telefonicky nebo přes e-mail.

Těsně před možností stěhování je realizován iniciační týden pro obě skupiny.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

5.1.2 Výběr studentů vysokých škol na začátku projektu

Studenti jsou oslovováni pomocí inzerátů na sociálních sítích, prostřednictvím webových stránek projektu, přes inzertní weby sdíleného bydlení/spolubydlení, přes e-maily partnerských a spolupracujících organizací, které jsou v kontaktu se studenty (fakulty a katedry na MU, další VŠ v Brně, zájmové organizace sdružující VŠ studenty apod.).

Podmínkou přihlášení se do společného bydlení je

a) aktivní studium VŠ (pokud student ukončí studium během trvání projektu, má možnost zůstat ve spolubydlení po dobu dalších 6 měsíců, pokud do této doby nezačne znovu studovat, musí svoji účast v projektu ukončit)

b) věk od 18 - 25 let.

Uchazeči se do projektu hlásí na zaslání životopisu a motivačního dopisu a na základě zaslaných dokumentů se realizační tým rozhoduje, které studenty pozve k osobnímu setkání, jehož cílem je ujasnit si vzájemná očekávání a představy o zapojení se do projektu. Ukázalo se jako vhodné přijímat studenty, kteří se věkově blíží vybraným mladým dospělým (nejčastěji 18 - 22 let), aby nevznikala velká propast v mentalitě a činnosti obou skupin. Starší studenti (především pak doktorandi) mají vyšší požadavky na způsob života, často i jiné hodnoty a životní aspirace, a mohou se tak zdát cílové skupině vzdálení a nedostižní. Ideální uchazeči jsou tak studenti, kteří již mají zkušenost s vysokoškolským životem a se spolubydlením, zároveň studují bakalářský či magisterský/inženýrský studijní obor.

Následně se pro vybranou skupinu studentů realizuje dvoudenní setkání se všemi pracovníky projektu. Cílem setkání je podrobně seznámit studenty s charakteristikami cílové skupiny (diskuse s ředitelem některého DD, promítání dokumentu o mladých lidech z DD, sdílení zkušeností, představ a obav), seznámit se navzájem mezi sebou a blíže poznat jednotlivé členy týmu (seznamovací aktivity).

Studenti mají možnost se obracet na mentorky s případnými dotazy. Těsně před možností stěhování je realizován iniciační týden pro obě skupiny.

5.1.3. Iniciační týden

Týden před možností nastěhování je vhodné zařadit pětidenní zážitkový kurz, jehož cílem je seznámit jednotlivé účastníky projektu a podpořit vzájemné vazby. Také je zde prostor ke zpracování případných obav, či k tomu rozhodnout se do projektu případně nenastoupit.

Kurzu se účastní realizační tým projektu, na který se mohou jednotliví účastníci obracet s otázkami, obavami apod. Kurz je veden externími lektory zážitkové pedagogiky, kteří mají na starost obsahovou část kurzu a drží strukturu programu. Ukázalo se jako důležité dát účastníkům kurzu dostatek volného času a prostoru, aby měli možnost se setkávat i mimo organizovaný program a věnovat se vlastním aktivitám v neformálním čase. V polovině kurzu účastníci závazně potvrzují (prostřednictvím rituálu), zda do projektu nastoupí. Další den jsou účastníci projektu spárováni do dvojic, které spolu budou sdílet byt.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Párování do dvojic spolubydlících

Každý z účastníků vyplní preferenční dotazník, kde si vybírá:

- a) částku, kterou by chtěl platit za pokoj
- b) rozměry pokoje
- c) zda mu nevadí v bytě zvířata
- d) zda mu vyhovuje bydlet s mužem či ženou.

Nakonec napíše osoby, se kterými by rád bydlel a se kterými nikoliv (vzorový dotazník níže).

Dotazník o spolubydlení

Jméno:

JAK VELKÝ POKOJ PREFERUJES?

- Malý pokoj (od 9,9m² do 10,7m²) = 3640 Kč - 3670 Kč
- Střední pokoj (od 12,8m² do 15,2m²) = 3950 Kč - 4150 Kč
- Velký pokoj (od 16,9m² do 17,5m²) = 4180 Kč - 4380 Kč
- Je mi to jedno

PREFERUJES NĚJAKÝ KONKRÉTNÍ BYT (POKOJ)?

- Ne
- Ano (uveď číslo bytu/pokoje)

CHCI BYDLET POUZE S:

- Ženou
- Mužem
- Je mi to jedno

VADÍ TI DOMÁČÍ MAZLIČCI VE SDÍLENÉM BYTĚ (pes, kočka)?

- Ano

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- Ne
- Je mi to jedno

UVEĎ OSOBY, SE KTERÝMI BYS RÁD/A BYDLEL/A (cca 3):

- Je mi to jedno (nemám preferenční osoby)

UVEĎ OSOBU/Y, SE KTEROU/KTERÝMI BY TI SDÍLENÉ BYDLENÍ NEVYHOVOVALO:

- Mohu bydlet s kýmkoliv

Dotazníky vyhodnocuje realizační tým a snaží se naplnit preference jednotlivých členů. Pokud dojde ke sporné situaci, realizační tým ji hned s příslušným člověkem řeší a domlouvají se na variantách. Po celou dobu je nutné zachovávat důvěrnost informací a po zpracování dotazníků je skartovat.

Kurz je zakončen prvním komunitním setkáním⁴, kde mají jednotliví účastníci i realizační tým možnost vyjádřit se k pravidlům spolubydlení a navrhnout vlastní pravidla, která se budou v celé budově dodržovat.

Iniciační týden hodnotíme jako důležitý, protože mají jednotliví účastníci projektu možnost se mezi sebou seznámit, navázat vztahy s realizačním týmem, a také vytvořit dvojice, které spolu budou bydlet.

5.1.4 Výběr účastníků v průběhu projektu

V průběhu projektu dochází k fluktuaci bydlících a je nutné zaplňovat volná místa. S příchodem nového člena projektu už není spojen žádný iniciační týden nebo jiné aktivity mimo dům. Výběr nového spolubydlícího probíhá následovně:

1. Nejprve jsou osloveni zájemci o spolubydlení, kteří se hlásili v průběhu trvání projektu, ale pro naplnění kapacity jim nemohlo být vyhověno. Pokud již nikdo z oslovených nemá zájem vypisuje se výběrové řízení, jsou oslovány dětské domovy a partnerské organizace s nabídkou volného místa. Současně mentorka řeší s osobou, která v bytě zůstává, že se hledá nový spolubydlící a ověřuje si preference. Taktéž je možná změna i v rámci stávajících spolubydlících pokud všichni zúčastnění souhlasí.

⁴ Komunitní setkání popsáno v kapitole 5.3.5 Komunitní setkání

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

2. Následně probíhají individuální pohovory se zájemci (viz. výběr mladých dospělých/studentů na začátku projektu). Je zjišťován především zájem člověka o tento typ bydlení a jeho motivace, následně má uchazeč možnost kontaktovat někoho z komunity bydlících a zjistit si informace také z pohledu účastníka projektu a dostává krátký čas na rozhodnutí. Stejně tak rozhoduje realizační tým, zda je kandidát pro projekt vhodný.
3. Vybrání kandidáti se následně setkají s novým spolubydlícím, potom mají čas na rozmyšlenou, jestli do projektu definitivně nastoupí a nastěhují se a stávající spolubydlící má možnost se vyjádřit k potenciálním spolubydlícím a sdělit nám své preference. Stávající spolubydlící nemá finální hlas, důležité je i rozhodnutí realizačního týmu.
4. Nový účastník absolvuje setkání s jemu přidělenou mentorkou, kde má možnost se znovu ujasnit nejasnosti, zpracovat své obavy a představy ohledně spolubydlení apod.
5. Na komunitním setkání je nový člen projektu představen, případně je možné využít nějakou zážitkovou aktivitu.

5.2 Sdílené bydlení a vznik komunity

Obydlení domu

Po iniciačním týdnu dochází ke stěhování vybraných účastníků projektu do bytů. Je vhodné, aby nastěhování dvojice do bytu proběhlo v podobný (ideálně stejný) čas. Může tak vhodně dojít k postupnému sladění potřeb ve spolubydlení, usazení se v nové životní situaci a adaptaci. V našem případě nastěhování většiny mladých dospělých proběhlo o několik týdnů dříve, než studentů. Pro mladé dospělé byly první týdny v novém bydlení (o samotě v bytě) náročné a hledali tak podporu v ostatních. V bytovém domě tak vznikla semknutá skupina mladých dospělých podporujících se jak v postupném zvykání si na bydlení, tak ale i v obavách a často nefunkčních strategiích vypořádávání se s novou situací. Poté nefunguje princip společného bydlení studenta a mladého dospělého (vzájemná podpora, předávání zkušeností, apod.), ale jde v podstatě o společné bydlení pouze mladých dospělých, kteří jsou velmi nejistí. Díky tomu může vzniknout velké propojení skupiny mladých dospělých a pro studenty je poté náročné se do této skupiny, i do již zabydleného bytu, dobře integrovat.

V začátcích je důležitá podpora vedoucího týmu jak ze strany mentorek (podpora v adaptaci, pomoc s úkony vztahujícími se k samostatnému bydlení, podpora při hledání zaměstnání, . apod.), tak i vedoucí projektu (provozní témata týkající se bytu, podpis podnájemních smluv apod.)

Vznik komunity a spolubydlení, chod domu

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Jeden bytový dům s uzavřeným vnitroblokem dává mnoho příležitostí k setkávání se. Komunita se tvoří postupným seznamováním už před začátkem bydlení na iniciačním pobytu, poté v rámci dvojice spolubydlících a následně (či současně) s ostatními lidmi v domě. Díky postupně vznikajícím a prohlubujícím se vztahům vzniká pro mladé dospělé bezpečný prostor, kde si mohou všichni vzájemně pomáhat a sdílet své běžné denní starosti, problémy či úspěchy. Podpora k tvorbě komunity ze strany realizačního týmu je hlavně v pravidelných společných setkáních všech účastníků (ne vždy se sejdou všichni), kde je prostor právě na komunitní témata. Účastníci projektu mají svobodu v míře zapojení do komunitního dění na Symbiosu. Pokud se chce účastník setkávat jen se svým spolubydlícím, není kromě pravidelného skupinového setkání nucen se s ostatními vídat. Všichni bydlící jsou v kontaktu i přes sociální sítě, kde se domlouvají na společných akcích a řeší každodennosti vzhledem k domu. Realizační tým do tohoto soukromého chatu nemá přístup, aktivity účastníků tak podporuje přes individuální a skupinové setkávání.

Účastníci projektu a vznikající komunita se přirozeně podílí na chodu domu. Podnájemníci udržují čistotu společných prostor v bytovém domě takovým způsobem, že každý týden má "směnu na uklízení" jeden z bytů. Taktéž je rozděleno, který byt vyváží popelnici tříděného odpadu před dům k odvezení. Tato pravidla si stanovila komunita na prvních společných setkáních. Na těchto společných setkáních také mohou padat podněty jak od účastníků projektu směrem k chodu domu (zmíněný úklid, zahrádka, opravy na domě/bytě, nápady na zkrášlení společného prostoru apod.), tak je zde prostor na konzultaci či oznámení potenciálních změn a novinek, vztahujících se k chodu domu, ze strany realizačního týmu (novinky z města, jakožto majitele budovy; návštěvy opravářů apod.).

Realizační tým se jak skrze individuální, tak skupinovou práci snaží účastníky projektu podněcovat k aktivnímu zájmu o chod a podobu domu, neboť mají možnost jej ovlivnit. V prvním a druhém patře je vždy malá společenská místnost, která je účastníkům k dispozici a mohou ji variabilně používat a upravit si ji (z jedné může být například prostor pro setkávání se posezením, z druhé může být sklad pro kola). Stejně tak lze upravit prostory zahrádky, pavlače či navrhnout úpravu společenské místnosti. Pro účastníky projektu to tak může být první možnost prosadit a realizovat své nápady, i si prakticky vyzkoušet vyrobit nábytek, starat se o sazenice na zahradě apod.

Problémy, ke kterým ve sdíleném bydlení dochází jsou průběžně řešeny v rámci komunitních setkáních, individuálně s mentorkami či vedoucí projektu, popřípadě dalších menších skupinách:

- úklid - mezi jednotlivými účastníky projektu se vyskytuje různá míra potřeby úklidu; nejednotné zvyky v uklízení; těžká domluva na podobě úklidu; apod.
- půjčování věcí - schopnost odlišit co je mé, co spolubydlícího, co je společné a zda a za jakých podmínek si to mohou půjčit (či to půjčit někomu třetímu)
- zvyky z předchozího bydlení - náročná adaptace na potřeby nového spolubydlícího
- vstupování do bytu bez povolení - schopnost odlišit soukromý prostor druhého (a jeho respektování)

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

- psychické problémy spolubydlícího - pozorování projevů psychické nerovnováhy a náročné sžívání se s tím, jak to na mě působí
- zvířata a starání se o ně
- podílení se na spolufinancování chodu bytu (nákup čistících prostředků, toaletního papíru apod.) - neochota jedné strany finančně přispívat na zboží běžné spotřeby
- půjčování financí a jejich následné splácení

Opravy bytu si v první řadě řeší spolubydlící, jde-li o běžné provozní opravy (prasklá žárovka apod.). Zde je velká příležitost pro spolubydlící se navzájem podpořit a obohatit zkušenostmi. Jedná-li se o větší opravy či reklamace, situaci podnájemník řeší s vedoucí projektu, která oslovuje majitele budovy pokud se jedná o reklamaci nebo příslušné opraváře, pokud je vada zaviněna vlastní chybou.

Platba nájmu

Doba splatnosti nájmu je jasně daný termín, který všichni bydlící na Symbiosu znají ze smlouvy a je možné jim datum (společně s variabilním kódem, vygenerovaným podle čísla bytu a pokoje) na začátku bydlení i připomínat. Praktické otázky ohledně placení či neplacení nájmu podnájemníci řeší s vedoucí projektu, která upozorňuje na pravidlo jeho včasného uhrazení. Povinnost platit nájem včas a celý je jeden z klíčových prvků, existuje ale i krizový scénář pro ty, kteří nájem nezaplatí. V situaci, kdy nezaplatí celou částku, či ji uhradí po termínu, jsou v režimu prvního nezaplaceného nájmu. Pokud jim běží třetí nezaplacený nájem, z projektu do konce tohoto měsíce odchází. (Pokud např. do 20. ledna není zaplacený nájem, je leden 1. nezaplacený měsíc. Klient z projektu odchází až ve chvíli, kdy nemá včasně zaplacený leden, únor i březen do 20.3. Poté má do konce měsíce března prostor se odstěhovat). S mentorkami má po celou dobu možnost řešit jaký nastal problém, co brání placení nájmu, jakým způsobem jej může uhradit (běžnou praxí je např. i vytvoření splátkového kalendáře), či je podpořen v hledání nového bydlení. Situace s dlužením nájmného se nesmí opakovat třikrát po sobě. Pokud podnájemník opakovaně dluží nájem, je svolána schůzka s garantem, vedoucí a s mentorkou, kde je upozorněn, že další neúplné či pozdní zaplacení znamená odchod z projektu do konce daného měsíce. Tento ostrý režim nemožnosti dlužit může trvat např. půl roku.

Důležité se také po roce fungování jeví jasné rozlišení platby nájmu a záloh na energie a služby, které jsou po roce vyúčtovatelné. Obě částky jasně určuje podnájemní smlouva a jsou placeny společně. Zdá se ale velmi rozvojovým, aby každý z účastníků projektu dostal po roce své vyúčtování, kde nejen vidí, za co všechno odvádí finance, ale může také přemýšlet o své vlastní spotřebě a jak ji upravit. Toto považujeme za velmi důležité oproti placení paušální částky za energie, je to velmi důležitý krok na cestě k samostatnosti a přemýšlení o vedení vlastní domácnosti.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Pravidla pro spolubydlení spojená s účastí v projektu

V projektu existuje dvojí typ pravidel - tzv. černá pravidla, která jsou neměnná a jejich porušením dochází k vyloučení účastníka z projektu a bude mu ukončena podnájemní smlouva. A tzv. šedá pravidla, které si vytváří sama komunita pro dobré vzájemné fungování a může je také během běžícího podnájemního období měnit, pokud si to odhlasuje celá komunita. Černá i šedá pravidla jsou podepisována s podnájemní smlouvou jako příloha smlouvy.

Mezi černá pravidla patří:

1. Podnájemce platí podnájem a zálohy za služby a energie vždy do 20. dne měsíce, za který se podnájem platí. Nedoplatky na ceně podnájemného a zálohách za energie a služby přetrvávající dobu tří měsíců jsou důvodem ukončení účasti v projektu.
2. Podnájemce v objektu Křenová č. 57 nepoužívá a nedistribuuje tvrdé drogy (vyjma alkoholu).
3. Podnájemce se ve spolubydlení chová takovým způsobem, aby sobě i ostatním umožňoval příjemné bydlení, tzn. udržuje pořádek, neruší okolí hlukem, ke kouření využívá jen prostory k tomu vyhrazené, apod.
4. Podnájemce se zavazuje k tomu, že se alespoň jedenkrát za 3 měsíce bude účastnit společného setkání s mentorkami a ostatními spolubydlíci v prostoru společenské místnosti v podkroví Křenové 57.
5. Podnájemce se zavazuje, že se jednou za měsíc setká na individuálním setkání se svou mentorkou.

Mezi šedá pravidla patří:

6. Požívat THC je v objektu zakázáno.
7. Kuřácké prostory jsou vyhrazeny ve dvoře objektu. V kuřáckém prostoru je nutné udržovat čistotu.
8. Návštěvy jsou v jednotlivých pokojích povoleny na dobu max. 14 dní. Ve výjimečných případech je potřeba souhlas od vedení projektu.
9. Úklid společných prostor na patře a příprava popelnic tříděného odpadu pro odvoz bude řešeno službami po jednotlivých bytech v přesně daném časovém rozvrhu.

5.3 Individuální práce s klientem, seberozvojové aktivity

5.3.1 Mentorská práce

Na domě jsou v konkrétních jasně stanovených časech přítomny dvě mentorky. Každému spolubydlíci je přidělena jedna mentorka, a to křížově (spolubydlíci v jednom bytě mají každý jinou mentorku), což umožňuje navázání důvěrnějšího vztahu. Mentorky provází své klienty na cestě k větší samostatnosti, snaží se je zorientovat v jejich životní situaci a rozšiřovat síť zdrojů a kontaktů, na které je možné se v konkrétních případech obracet

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

(úřady, sociální pracovníci, finanční poradci, občanské právní poradny, neziskové organizace apod.). Tedy nedělají práci za klienty, ale snaží se je motivovat a nabízet podporu s jednotlivými kroky jako je např. nalezení práce nebo vyplnění žádosti o dávku apod. Poskytují podporu v náročných situacích a sdílejí s klienty i zážitky úspěchu. Vedou klienty k tomu, aby více poznali sami sebe a svoje strategie chování v různých životních situacích a mohli tyto strategie používat vědomě a s možností volby.

V případě skupiny studentů se ukazuje jako vhodné pracovat s nimi na vlastním seberozvoji, na tématu vlastních hranic a na tom, co pro ně znamená pomáhat druhým.

Od počátku nastěhování je velice vhodné stanovit pravidelný a častější režim setkávání účastníků projektu s mentorkou, a více mentorskou práci strukturovat, aby byla adaptace na novou formu bydlení (především pro skupinu mladých z dětských domovů a náhradní rodinné péče), co nejsnadnější. Z dětského domova jsou mladí dospělí zvyklí na určitou strukturu dne a často si neumí čas strukturovat sami. Proto je vhodné toto tematizovat a z počátku nastavit hranice pevněji (častější a pevně stanovená setkávání) a pozvolna od této struktury upouštět. V našem případě toto zavedeno nebylo, ale vnímáme, že by to mladým dospělým umožnilo se lépe adaptovat na nové bydlení a nebyli by tolik nejistí z toho, jak si čas organizovat. Pravidelné setkávání také podpoří navázání vztahu mezi mentorkou a klientem.

Je vhodné, aby měl každý z bydlících povinnost setkat se se svojí mentorkou minimálně jedenkrát za měsíc (zahrnuto v pravidlech projektu). Naším původním záměrem bylo, aby spolubydlící přicházeli za mentorkami až sami budou potřebovat, ale ukázalo se, že často nedokáží dobře vyhodnotit, kdy již potřebují pomoc a řešili své problémy až na poslední chvíli nebo pozdě. Pro někoho zase bylo obtížné o pomoc vůbec požádat a raději se kontaktu s mentorkou vyhýbal, čímž nedocházelo k navázání vztahu a k možnosti systematictější práce.

Od počátku nastěhování je vhodné zaměřit se na praktické věci jako je přehlášení trvalého bydliště, nalezení doktorů, přihlášení se na Úřad práce, případně si zde podat žádost o dávky a založení důležitých dokumentů (smlouvy, rodný list apod). Dalšími tématy, která se objevují je nalezení vhodného zaměstnání, napsání životopisu a motivačního dopisu, dojmy z pohovorů, plánování času a volnočasové aktivity. Objevují se vztahová témata mezi spolubydlícími, identifikování vlastních hranic, sdělování důvěrných informací ostatním, Sdílení zážitků z dětských domovů a pěstounské péče, snaha seznámit se se svojí rodinou a více poznat sám sebe.

Nově mentorky začínají vytvářet také individuální plány pro každého účastníka projektu, podle kterých bude pak možné se soustředit na individuální rozvoj každého po celou dobu jeho účasti v projektu. Individuální plán je soubor otázek, konverzačních témat, které se týkají identity člověka, sebepoznání a sebereflexe. V individuální práci je vhodné mít tyto oblasti na pozadí svých záměrů při interakci s účastníky. Je možné také pracovat s vytištěnými otázkami a postupně je s klientem vyplňovat, komentovat, a průběžně revidovat.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Oblasti plánu:

- 1) Jak bys popsal sebe v následujících oblastech? Jak jsi s tím spokojený? (vztahy - kamarádi; práce/škola; tvůj život právě teď)
- 2) Jaký bys chtěl/měl být, až ukončíš bydlení v Symbiosu? Jaký život chceš vést pak? (mé vlastnosti, zaměstnání, bydlení, vztahy, život, apod.)
- 3) Co chci a potřebuji (+ co chci/potřebuji umět), abych mohl žít život, jaký chci?
- 4) Krizové scénáře (překážky a zdroje)
- 5) Co by v tom všem pro mne mohl udělat Symbios? Jak?

5.3.2 Sezení dva na dva

Tento typ sezení probíhá s dvojicí bydlících, kteří mezi sebou řeší nějaký konflikt a není pro ně možné vyřešit jej vlastními silami. Setkání se účastní dvojice spolubydlících a obě mentorky, které toto setkání facilitují a dávají prostor a hranice bezpečnému vyřešení konfliktu. Tato služba může v podstatě využít jakákoliv dvojice v projektu, která mezi sebou řeší problém (ne nutně jen spolubydlící).

5.3.3 Psychoterapie

Během prvního roku bydlení se u některých bydlících ukazuje potřeba systematické psychoterapie, která je vedena externími terapeuty. Terapeuti mohou využívat prostory v budově nebo si mohou zvat klienty do svých pracoven. Terapeuti jsou v kontaktu s mentorkami, které s nimi mohou konzultovat aktuální situaci jednotlivých klientů. Je vhodné mít na projekt o této velikosti mít navázané 2 - 3 externí psychoterapeuty.

5.3.4 Seberozvojové skupiny

Oběma skupinám účastníků projektu - tzn. mladým dospělým i studentům byla nabídnuta seberozvojová skupina. Zatím této možnosti využili jenom studenti. Skupinu vede externí psychoterapeut, témata skupiny si určují sami studneti, většinou jde o seznamování s cílovou skupinou, téma hranic jejich dodržování a překračování, apod.

5.3.5 Komunitní setkání

Komunitní setkání probíhají jedenkrát měsíčně a jsou zde řešena témata, která přinášejí sami spolubydlící (nejčastěji se týkají chodu domu, úklidu společných prostor apod.) a následně témata, která se spolubydlícími potřebuje řešit realizační tým.

Komunitního setkání vede jedna z mentorek, přítomni jsou i další členové realizačního týmu (min. 2). Komunitní setkání má následující strukturu a pravidla:

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Struktura komunitního setkání

check-in	15 min	možno využít terapeutických karet
brainstorm témat účastníků	10 min	práce ve skupinách
probírání témat - rozděleno na dobu, kdy věnujeme tématům spouštěčích a na dobu, kdy jsou probírána témata realizačního týmu	cca 60min (délka se může měnit dle počtu témat)	facilitovaná diskuse
check-out	5 min	krátká závěrečná reflexe setkání

Pravidla komunitního setkání

- struktura (viz výše)
- jeden člověk drží strukturu (mentorky) - ten má za úkol facilitovat probíhající komunikaci, vybízet k aktivitě, parafrázovat, podporovat cíl setkání, apod.
- jeden člověk hlídá čas, zapisuje témata a výsledek debat (vedoucí projektu, garant)
- mluvím o sobě - o mých prožitcích
- respektuji názor druhého
- když druhý mluví, mlčím, neruším
- nepoužíváme mobilní telefony
- chodíme včas a začínáme včas
- možnost ukončit téma pokud se zdá, že se jednomu věnujeme příliš dlouho a nenacházíme řešení

Účast na komunitním setkání jednou za tři měsíce patří do pravidel účasti v projektu.

5.3.6 Vzdělávací aktivity

V první polovině roku bylo snahou projektu poskytnout účastníkům projektu také vzdělávací a rozvojové aktivity. Ukázalo se však, že i když realizační tým cítí u účastníků projektu jistou potřebu vzdělávání například v oblasti IT kompetencí, finanční gramotnosti či cizího jazyka, necítí tuto potřebu sami účastníci projektu. Ti potřebují v první fázi projektu více podporu s nalezením práce, zabydlet se v nové situaci apod. a zatím není snaha o vlastní rozvoj.

Od počátku byl však také jasný problém v nastavení těchto aktivit pro velký mentální rozdíl a zkušenosti studentů a mladých dospělých, stejně tak je obtížné skupinové aktivity sladit časově. Proto byly postupem času zavedeny spíše individuální konzultace anglického jazyka a finanční gramotnosti.

EVROPSKÁ UNIE
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Doporučujeme tak vzdělávací aktivity ne úplně vyloučit z projektu, ale lépe nastavit jejich program v průběhu čtyř až pěti let. Blíže popsany a promyšlený plán rozvojových aktivit zatím nebyl vytvořen, protože po jednom roce fungování není možné toto téma úplně uzavřít. Tento plán bude postupny vyvíjen.

5.4 Integrace na trh práce

Cílem této aktivity je především pomoci klientovi zorientovat se na současném pracovním trhu. Mentorská sezení jsou často spíše o hledání silných stránek klienta, o volbě vhodné pracovní pozici dle jeho schopností a kvalifikace, dále pak asistence při hledání nových volných pracovních pozic, asistence při psaní životopisů či motivačních dopisů. Vzhledem k tomu, že projekt Symbios navázal spolupráci s fungujícím projekt Moje první práce neziskové organizace Tripitaka, bylo část pracovních míst nalezeno právě díky projektu a část aktivit přesunuto u vybraných klientů právě na tento projekt.